

M O N I T O R 2004
pilotné testovanie maturantov

Slovenský jazyk a literatúra
Test Sj-3, I. oddiel
forma B

Test je určený maturantom na gymnáziách
v triedach s vyučovacím jazykom maďarským.

© (2004) Štátny pedagogický ústav
EXAM[®], Bratislava

Ukážka 1

Aténčanom sa kráti čas. Olympijské stavby meškajú. Do začiatku Hier je už len 300 dní. Atény a ich okolie nemajú až takú lôžkovú kapacitu, akú by počas Hier potrebovali. Aj v dôsledku toho a trhových podmienok cena ubytovania veľmi stúpila. To mnohých odrádza od úmyslu prísť počas Hier do Atén. Obyčajný človek môže spať akurát pod širákom. Nie je v Grékovej náture, aby dal k dispozícii vlastný byt za babku. To už radšej prichýli na noc zadarmo človeka, ktorý je v núdzi.

01 Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 1?

- (A) Cena ubytovania bude za babku.
- (B) Lôžková kapacita Atén nie je na Hry dostačujúca.
- (C) Treba si objednať nocľah u známych.
- (D) Aténčania nemôžu organizovať Hry pre nedostatok času.

02 V ktorej z možností sú všetky slová napísané gramaticky správne?

- (A) gréci, grécky, gréčtina, grékova nátura
- (B) Gréci, Grécky, Gréčtina, Gréková nátura
- (C) Gréci, grécky, gréčtina, Grékova nátura
- (D) Gréci, Grécky, gréčština, Gréková nátura

03 Výraz *spať pod širákom* použitý v ukážke 1 znamená spať

- (A) pod širokým mostom.
- (B) v maringotke.
- (C) pod stanom.
- (D) pod holým nebom.

04 Slovné spojenie z ukážky 1 *dať za babku* znamená dať

- (A) na splátky.
- (B) na charitu.
- (C) lacno.
- (D) draho.

05 Podľa ktorého vzoru sa skloňuje podstatné meno *Atény*?

06 Napíšte podstatné meno, z ktorého je odvodené prídavné meno *lôžková* z ukážky 1.

07 Napíšte jedno antonymum k slovu *zadarmo*, použité v poslednej vete ukážky 1.

08 V tretej vete ukážky 1 je použitá základná číslovka *300*. Utvorte z nej radovú číslovku.

Ukážka 2

Zahraničná firma hľadá obchodných zástupcov na predaj domov na kľúč, stavebného materiálu, bielej a čiernej techniky, nábytku, bazénov, parkových úprav a i. Zľavy od 15 – 35 %. Novinka – nadštandardný RD, 100 m² iba za 1 400 000 Sk už s DPH. U nás si naň aj zarobíte! Sprostredkujeme aj úver. Nakupujte z kancelárie za super ceny a provízie na úrovni EÚ.

Tel.: 0908 76 54 32
02 / 62 34 56 78
(Petržalské noviny, september 2003)

09 Aký slohový postup je použitý v ukážke 2?

- (A) výkladový (B) rozprávací (C) opisný (D) informačný

10 Aký slohový útvar predstavuje ukážka 2?

- (A) správa (B) inzerát (C) oznam (D) hlásenie

11 V ktorej z možností je správne uvedený nominatív singuláru zámena *naň* – z ukážky 2?

- (A) ony (B) ona (C) on (D) ono

12 Ktorá z nasledujúcich viet nie je napísaná gramaticky správne?

- (A) Sprostredkujeme úver do výšky 1 000 000 Sk.
(B) Rodinný dom postavíme do jedného roka.
(C) Zľavy sa budú poskytovať vo výške 35 %.
(D) U nás sa nakúpите bielu aj čiernu techniku.

13 Napíšte slová, z ktorých vznikla skratka *EÚ*, ktorá je použitá v ukážke 2.

14 Napíšte slovom v správnom tvare znamienko % vo vete *Zľavy od 15 – 35 %*.

15 Napíšte jedno synonymum k slovu *iba*, ktoré je použité v ukážke 2.

16 Napíšte vetu *Sprostredkujeme úver* v zápore.

Ukážka 3

Tvár je náš najdôležitejší komunikačný orgán, ktorý môžeme zvyčajne skryť len pri telefonických rozhovoroch. V našej tvári sú umiestnené zrakové, sluchové, čuchové a chuťové zmyslové orgány.

Už v prvých hodinách po narodení hmatajú kojenci perami, teda v čase, keď ostatné komunikačné prostriedky nie sú ešte v činnosti. A človek nevyjadruje žiadnou inou časťou tela svoje myslenie a cítenie tak, ako práve tvárou.

(A. J. Bierach: Čo prezrádzajú tváre)

17 V ktorej z možností sú správne uvedené gramatické kategórie podčiarknutého slova v slovnom spojení v našej tvári z ukážky 3?

- (A) mužský rod, plurál, akuzatív, vzor stroj (B) ženský rod, singulár, lokál, vzor dlaň
(C) mužský rod, singulár, lokál, vzor stroj (D) ženský rod, plurál, nominatív, vzor košť

18 Prvá veta ukážky 3 je podradovacím súvetím s vedľajšou vetou

- (A) predmetovou. (B) podmetovou. (C) prívlastkovou. (D) prísudkovou.

19 V ktorej z nasledujúcich možností je frazeologické spojenie uvedené správne?

- (A) Vtáka poznáš po perí a človeka po reči. (B) Nevie ľavá ruka, čo robí noha.
(C) Má masť na hlave. (D) Reči sa vravia, a mäso sa je.

20 V ktorej z možností je správne uvedený význam slova *komunikácia*?

- (A) dorozumievanie (B) správanie (C) prispôsobovanie (D) oslovenie

21 Ako sa volá orgán čuchu?

22 V ktorom jazykovom štýle sa môžu používať slangové slová?

23 Napíšte úplný názov slovenského slovníka, ktorý vysvetľuje význam slov opisom, synonymami a antonymami a jeho skratka je KSSJ.

24 Ako sa nazýva mimojazykový prostriedok, ktorý pri komunikácii využíva pohyby tváre?

Ukážka 4
Prvá pomoc

Bodnutie včelou, osou alebo sršňom je veľmi bolestivé. V mieste vpichu sa môže vytvoriť červený, bolestivý a páliaci opuch. Niektorí ľudia reagujú na bodnutie hmyzom precitlivo, alergicky. Majú pocit mrazenia, cítia nevoľnosť, ba môžu sa dusiť. Po väčšom počte bodnutí rýchlo upadajú do šoku.

Postihnuté miesto ochladzujeme ľadom alebo studeným obkladom. Ak máme poruke pinzetu, žihadlo ňou vytiahneme. Neustále sledujeme, či postihnutý dobre dýcha a či ne stráca vedomie.

Najnebezpečnejšie je bodnutie do ústnej dutiny (jazyka, hltana, hrtana, priedušnice, pažeráka), pretože na týchto miestach veľmi rýchlo opuchne sliznica, čo môže spôsobiť dusenie. Vtedy treba bezodkladne vyhľadať lekársku pomoc. Postihnutému človeku dáme cmúľať ľad a priložíme mu na ranu studený obklad.

25 Do ktorého jazykového štýlu sa zaraďuje ukážka 4?

- (A) Do odborného štýlu. (B) Do administratívneho štýlu.
(C) Do hovorového štýlu. (D) Do umeleckého štýlu.

26 Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 4?

- (A) Postihnuté miesto sa nesmie škriabať.
(B) Po každom bodnutí hmyzom treba vyhľadať lekársku pomoc.
(C) Žihadlo by sa malo vytiahnuť z rany.
(D) Keď postihnutý stráca vedomie, treba mu dať cmúľať ľad.

27 V ktorej z nasledujúcich možností sú všetky slová napísané správne?

- (A) vonkoncom, dva krát, dopredu, na moj pravdu
(B) vonkoncom, dvakrát, dopredu, namojpravdu
(C) von koncom, dva krát, do predu, namôjpravdu
(D) von koncom, dvakrát, do predu, na môj pravdu

28 V ktorej z nasledujúcich možností sú všetky predložkové väzby v správnom tvare?

- (A) Stal sa inžinierom/farárom/speváčkom/milionár.
(B) Zúčastnil sa na výskume/na skúšku/na súťaži/na podujatí.
(C) Napil sa vody/kávu/čaju/minerálky.
(D) Môžete sa spoľahnúť na otca/na matku/na svoje šťastie/na protekciu.

29 Napíšte slovo *osa* v takom tvare, v ktorom ho možno doplniť na zakryté miesto vo vete:

Z bŕtlavého stromu sa zrazu vyrojili .

30 Nájdite v ukážke 4 prídavné meno, ktoré je použité v 3. stupni, a napíšte ho v základnom tvare.

31 Napíšte jedno synonymum k slovu *bodnutie*, ktoré je použité v prvej vete ukážky 4.

32 Určte poslednú vetu ukážky 4 podľa obsahu (modálnosti).

Ukážka 5**Destinácia:** Praha**Ponuka:**

Ponúkame vám 4-dňový poznávací zájazd do Prahy. (Podrobný program zájazdu aj s jeho aktuálnou cenou nájdete na priloženom letáčku.)

Ubytovanie a strava:

Ubytovanie s raňajkami zabezpečíme 3-krát v turistickom hoteli/hosteli v centre Prahy.

Doprava:

Cena zájazdu zahrňuje dopravu luxusným autobusom (LUX).

Cena zahrňuje:

Služby miestneho sprievodcu Prahou počas jedného okruhu, sprievodcu našej cestovnej kancelárie počas celého pobytu, poistenie cestovnej kancelárie proti insolventnosti.

Ostatné doplatky:

Náročnejší klienti si môžu objednať za mierny poplatok miesto v prednej polovici autobusu (100 Sk), jednoposteľovú izbu (200 Sk na jednu noc), taktiež je možné si doobjednať večere (á 152 Sk).

Upozornenie:

Výhrada minimálneho počtu účastníkov zájazdu. Zmena programu vyhradená.

33 Z textu ukážky 5 vyplýva, že počas celého pobytu majú účastníci zájazdu

- (A) zabezpečenú dopravu moderným IC vlakom.
- (B) k dispozícii sprievodcu cestovnej kancelárie.
- (C) k dispozícii miestneho sprievodcu Prahou.
- (D) predplatenú plnú penziu.

34 Slovo *aktuálny* použité v ukážke 5 znamená

- (A) približný.
- (B) trvalý.
- (C) súčasný.
- (D) plánovaný.

35 Zmena programu vyhradená.

Z uvedenej vety v ukážke 5 vyplýva, že cestovná kancelária

- (A) si vyhradzuje právo skrátiť dĺžku pobytu.
- (B) zaručuje klientovi, že sa program zájazdu nezmení.
- (C) zaisťuje klientovi právo na zmenu programu.
- (D) si zaisťuje právo na zmenu programu.

36 V ktorej z uvedených možností sú všetky číselky napísané gramaticky správne?

- (A) štyri krát, štyri razy, sto päťdesiat dva
- (B) štyrikrát, štyri razy, stopäťdesiatdva
- (C) štyrikrát, štyrirazy, stopäťdesiat dva
- (D) štyri krát, štyri razy, sto päťdesiatdva

37 Napíšte jedno slovo, ktoré má opačný význam ako slovo *minimálny*, použité v ukážke 5.**38** Napíšte iniciálky slovného spojenia *cestovná kancelária*.**39** Do ktorého jazykového štýlu sa zaraďuje ukážka 5?**40** Napíšte sloveso *objednať si* v takom tvare, v ktorom ho možno doplniť na zakryté miesto vo vete:

Pani Novotná, už konečne niečo!

Ukážka 6
Andrej Sládkovič: Marína
(úryvok)

*Slovensko mladé, rodisko moje
aj mohyla mojich kostí!
V tebe mám pekných obrazov dvoje
a dvoje veľkých ľúbostí!-
Ako je krásna tá moja deva,
aká k nej ľúbosť vo mne horieva:
tak ty a k tebe, otčina!
Ako tys' pekná, krajina moja,
ako mladistvosť milá mi tvoja:
tak pekná, milá Marína!*

- 41** Ktoré z uvedených slov má rovnaký význam ako slovo *vlastenec*?
- (A) patriarcha (B) patricij (C) patriot (D) patrón
- 42** V ktorej z možností je správne určená schéma rýmu prvého štvorveršia ukážky 6?
- (A) a b c b (B) a a b b (C) a b b a (D) a b a b
- 43** Ktorý z uvedených spisovateľov nepatrí k predstaviteľom slovenského romantizmu?
- (A) Jozef Miloslav Hurban (B) Ján Kalinčiak
(C) Martin Kukučín (D) Samo Chalupka
- 44** V ktorej z nasledujúcich možností je správne určený umelecký jazykový prostriedok z druhého verša ukážky 6 *aj mohyla mojich kostí*?
- (A) prirovnanie (B) metafora (C) epiteton (D) personifikácia
- 45** Do ktorého literárneho smeru sa zaraďuje tvorba Andreja Sládkoviča?
- 46** Do ktorého literárneho druhu sa zaraďuje dielo, z ktorého je ukážka 6?
- 47** Napíšte dve slová, ktoré majú byť na zakrytých miestach v nasledujúcej vete tak, aby vyjadrovala hlavnú myšlienku básnickej skladby *Marína*.
- V básnickej skladbe Marína autor vyjadruje lásku k [] a lásku k [] .*
- 48** Ako sa nazýva zvuková zhoda slabík na konci veršov?

Ukážka 7**Ivan Stodola: Jožko Púčik a jeho kariéra****(II. dejstvo, 7. výstup)**

(úryvok)

Jožko: Prišli ste vyšetrovať; nadnes už mám toho dosť.**Predsedníčka:** Uspokojte sa, nie vyšetrovať.**Jožko** (ešte vždy sa trasie): Tak, čo chcete? Ja som nekradol.**Predsedníčka:** Pán Púčik, prichádzam v mene nášho spolku *Humanitas*, ktorý – ako veľmi dobre viete – zaoberá sa duševnou a sociálnou starostlivosťou.**Jožko:** Ja sa vás bojím, vy ste ma vyhнали.**Predsedníčka** (veľmi sladko, pomaly, vládne a milo): Ale veď je to celkom iné. Vtedy ste boli naším úradníkom; dnes je náš pomer celkom iný. Tým, že ste vo väzení, stali ste sa prípadom, o ktorý sa nám prichodí podľa stanov starať S radosťou preplneným srdcom vám oznamujem, že náš užší výbor sa rozhodol rozprestrieť nad vami svoju ochrannú ruku a že ste v protokole dostali číslo 980.**Jožko:** Ach, bože, a kto ma naznačil?**49** Na začiatku návštevy predsedníčky spolku *Humanitas* z ukážky 7 pociťoval Púčik

- (A) odpor. (B) úľavu. (C) radosť. (D) strach.

50 Slovo *vyšetriť* je v ukážke 7 použité vo význame

- (A) vzniesť obvinenie. (B) zistiť zdravotný stav.
-
- (C) zistiť pravdu. (D) usvedčiť páchatel'a.

51 Ktorý z nasledujúcich spisovateľov nepatrí k predstaviteľom slovenskej drámy?

- (A) František Hečko (B) Janko Palárik
-
- (C) Pavol Országh Hviezdoslav (D) Ján Solovič

52 Ako sa nazýva realizátor divadelnej hry?

- (A) komentátor (B) režisér (C) spisovateľ (D) dramatik

53 Do ktorého literárneho druhu sa zaraďuje dielo, z ktorého je ukážka 7?**54** Ako sa nazýva dramatický žáner, ktorého podstatou je komickosť a jeho cieľom je vyvolať smiech?**55** Ako sa nazýva rozhovor medzi dvoma alebo viacerými postavami v divadelnej hre?**56** Kde sa odohráva dej ukážky 7?

Ukážka 8
Ján Kalinčiak: Reštavrícia
(úryvok)

Vicišpán si teda pomädľil čelo, čiahol do vачku a riekol: „Dobre teda, Matiáško, keď ste tak potrebný – no, však ani ja nemám srdce zo skaly – tu máte tisícku, veď ja ani nečakám, či vyhráme, či nie – však kde je Bešeňovský, tam je víťazstvo isté!“

Ako Matiáš prvý raz v živote tisícku uhlíadol, vytreštil oči ako jazvec, bo ani vlastným očiam neveril, že naňho odrazu zo všetkých strán prší požehnanie; vidíac však, že vicišpán nežartuje a tisícku len ďalej podáva, čiahol po nej i zvolal: „Tak si, vaša milosť, i dom pokryjem, i stodolu vystavím, i dačo dlžôb splatím – a len vás prosím, aby ste sám pred slávnou famíliou vyriekli, že som sa ja na vaše slovo zaliečal potockovcom, aby som skúsil, kto je verný, kto nie; lebo by mi ináčej páni bratia neverili.“

- 57** Použitím oslovenia *Matiáško* (v prvej vete ukážky 8) chcel vicišpán
- (A) v Matiášovi vzbudiť obdiv. (B) získať Matiáša na svoju stranu.
(C) Matiáša uraziť. (D) Matiáša oklamať.
- 58** Akú charakterovú črtu zemana Matiáša Bešeňovského naznačil autor v poslednej vete ukážky 8?
- (A) bezcharakternosť (B) čestnosť (C) oddanosť (D) dôverčivosť
- 59** V ktorej z nasledujúcich možností je správne vysvetlený význam slova *potockovci* z poslednej vety ukážky 8?
- (A) prívrženci rodiny Potockých
(B) rodina s priezviskom Potocký
(C) skupina ľudí, ktorí odkladajú veci „na potom“
(D) prezývka ľudí, ktorí bývajú za potokom
- 60** V ktorej z možností je správne určený slovný druh slova *veď* z prvého odseku ukážky 8?
- (A) zámeno (B) príslovka (C) častica (D) spojka
- 61** Do ktorého literárneho druhu sa zaraďuje dielo, z ktorého je ukážka 8?
- 62** Vypíšte z prvého odseku ukážky 8 jedno frazeologické spojenie.
- 63** Do ktorej skupiny slov slovnej zásoby sa zaraďuje slovo *vicišpán*?
- 64** Vypíšte z druhého odseku ukážky 8 jedno prirovnanie.

Slovenský jazyk a literatúra

Test Sj-3, II. oddiel

Čas na vypracovanie: **30** minút

Svoje odpovede píšete priamo do testu.

Všetky identifikačné údaje vyplňte zhodne ako na odpoved'ovom hárku.

Kód školy:

Kód triedy:

Číslo žiaka:

Túto časť nevyplňujte!

Hodnotenie – 1. hodnotiteľ:

	Body	Kód hodnotiteľa
Otázka 65:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Otázka 66:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Hodnotenie – 2. hodnotiteľ:

	Body	Kód hodnotiteľa
Otázka 65:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Otázka 66:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Neotvárajte test, kým nedostanete pokyn!

- 65** Na základe konkurzných podmienok, uvedených v nasledujúcom inzeráte, napíšte stručný fiktívny životopis záujemcu o ponúkané pracovné miesto.

Cestovná kancelária **GLOBUS** vypisuje výberové konanie na miesto pobytového delegáta.

Požiadavky:

- úplné stredoškolské vzdelanie
- aktívna znalosť 2 cudzích jazykov
- ovládanie práce na PC (Word, Excel, Internet)
- komunikatívnosť
- prax v oblasti cestovného ruchu vítaná

Žiadosť spolu so stručným životopisom a dokladom o vzdelaní posielajte do 19. 4. 2004 na adresu CK GLOBUS, Žitňanská 76, 842 36 Bratislava.

66 Prepíšte nasledujúci text do podoby interview.

Endre Boros má 45 rokov a pochádza z Maďarska. Je matematikom na Rutgersovej univerzite v New Jersey. Do Spojených štátov prišiel pred 13 rokmi. Po roku prišla za ním manželka a keďže sa im tu narodila dcéra, rozhodli sa zostať.

Spočiatku tu bolo pre nich všetko zvláštne. Pán Boros sa začal cítiť šťastným, keď si kúpil auto. Teraz chodí všade iba autom. V Maďarsku bolo zvykom používať auto iba cez víkendy, ale tu je auto súčasťou života. Nikto nechodí pešo.

Myslí si, že ľudia v Amerike sú priateľskí. Prvé, čo ich vždy zaujíma, je, odkiaľ človek pochádza. Sú zhovorčiví a sami začínajú rozhovor. Páči sa mu, že tu žijú ľudia takmer z celého sveta.

Pánu Borosovi sa páči aj spôsob života Američanov, najviac ich pociť nezávislosti. Nikto nikomu nehovorí, čo má robiť. Každý robí, čo chce, takže človek sa naučí robiť vlastné rozhodnutia o samom sebe a má svoj život pod kontrolou.